

हाम्रो पत्रिका

HAMRO PATRIKA VÅR AVIS

ORGAN FOR NORGE-NEPAL FORENINGEN

NR. 3, SEPTEMBER 2014

ISSN 1891-0920

INNHOOLD

A New Kind of Classroom in Nepal	3
Nepalsk Dalit kvinne fikk Business for Peace Award	7
Circus Kathmandu i Norge	10
Møter med ICIMOD	12
Nepalske steintrapper på Gaustadtoppen	13
Odd Hoftun er fortsatt aktiv	15
Sigmund Kvaløy Setreng er død	16
Kommende arrangementer	18
Hva har skjedd siden sist?	19

Forsiden: Fra Circus Kathmandus forestilling på Kalvøya Circus Village Festival   Foto: Marit Bakke

Hamro Patrika sendes med e-post til medlemmer som har betalt kontingenten.

Med et nummers forsinkelse legges HP ut som en pdf fil på
Norge-Nepal foreningens hjemmeside: www.norge-nepal.no.

Kontingenten betales til konto 6011.06.71221:

Enkeltmedlem kr. 175, familie kr. 225, organisasjon kr. 350.

Usikker på om du har betalt kontingenten?

Kontakt kasserer Smita Malla: smitamalla@hotmail.com

Redaksjon: Marit Bakke

Norge-Nepalforeningens logo: Stein Fossum

Layout: Manohar Pradhan

Forsidetegningen: Sigmund Setreng

A New Kind of Classroom in Nepal

Milan Dixit, Principal, Rato Bangala School

In many ways, the idea for Rato Bangala was born along with our children. Our families were coming home to Nepal after working abroad and we needed a school for them. But once the plan began to take shape in 1991, we were forced to look at the state of education in our country.

There were a handful of respected and well-established schools in Kathmandu (and some outside) that were doing an excellent job of educating children. They have long been known to produce exemplary graduates who have gone on to make important contributions to the country. Many of the teachers at Rato Bangala went to such excellent schools and appreciate their legacy.

We made field trips to urban and rural schools in Nepal to see where a new school could fit in. During one visit we noticed a roomful of children, each one with both hands raised up high. Our tour lasted about an hour and as we left these children still had their hands in the air. When asked what was happening, our friendly guide smiled and said, "Punishment."

In yet another school, library books were locked away and students were not permitted to touch them. We noted a sign near one classroom that read, "No Parents Beyond This Point." We observed a teacher conducting a lesson on health and hygiene in a littered classroom, and a renowned co-ed school where girls and boys were taught in separate rooms and not allowed to mix. Field trips were non-existent in a majority of the schools and if at all there was an outing, it would be a picnic at the end of the academic year. Girls were required to wear skirts, even in the cold winter months. No emphasis was placed on group work in any of the schools we visited. Instead, the system ranked children individually, encouraging them to be competitive and intellectually isolated and requiring them to focus exclusively on grades, the only source of rewards.

Our tour demonstrated to us the kind of place we did not want Rato Bangala to be. What we did want was a place with classrooms

Milan Dixit.

Sign at the school entrance.

that would be interactive, fun and designed to inspire learning by doing. We wanted to honour our country's culture, history and language. We wanted to work closely with parents to create a community where all were involved, and we wanted teacher training to be an ongoing and productive part of our school. From the beginning we also had another, much broader goal: to create a model educational environment that might eventually impact the quality of education in Nepal.

Energised by a mix of determination, inspiration, excitement and certainly some naiveté, we made the decision to move forward with our vision and, in 1991, we began to actively design and plan our school. The task seemed overwhelming, and we decided to start small.

Designing a curriculum that would engage our students and enable them to become critical thinkers was even more challenging. In this we applied the same broad principles as in the design of our classroom spaces: open-ended, flexible and adaptable. We also wanted to emphasise group work, allowing children to get together to plan and complete projects. The techniques we adopted: putting social studies at the center of the curriculum, reading aloud to children, bringing a genuine literature into the classrooms instead of text books, using the techniques of the writing workshop, working with physical materials, allowing time for drama and dramatic play ... these practices were all new in Nepal in 1991 and we had to adapt them to our culture. We quickly learned that this was not as difficult as we had imagined.

Rato Bangala is located at the edge of Patan, famed for its art, artisans and architecture. It is home to hundreds of workshops and galleries that offer thangka paintings, sculptures, jewelry, and woodcarvings. We couldn't wait to begin to explore this familiar but fascinating world with our students.

Along with creating a curriculum came the task of recruiting and training faculty. Our first group of Rato Bangala teachers were true pioneers, willing to commit themselves to a philosophy and method they had not experienced firsthand, so they were starting from scratch. Our school was going to be hands-on. If you take children to Patan Durbar and have them sketch the temples, you can be sure that when they grow up the temples will be preserved and looked after. Through reading, discussion, hands-on learning exercises, roleplays, and art experiences we worked to become progressive educators.

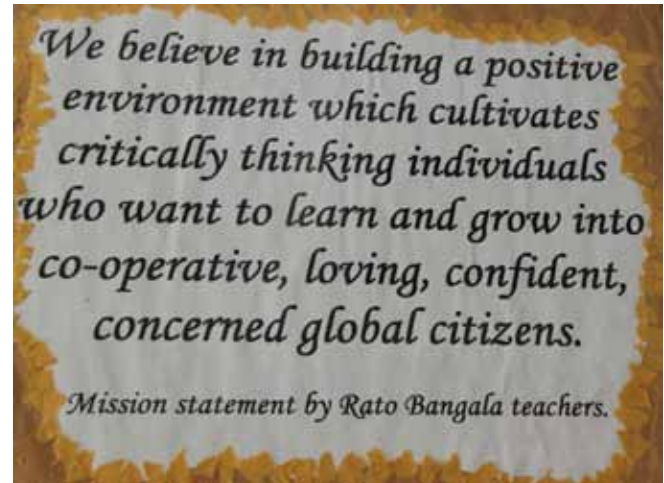
Having attended to classrooms, curriculum and teachers, the final piece of putting our school together was of course the children and families. Parents were taking a risk back in 1991 by putting their children in an "experimental" school, but they really believed in us. In February 1992, with all the pieces of the startup in place, and after half a year of planning, the Rato Bangala School officially opened its doors to its first group of sixteen students: six in grade three and ten in grade four ... all sporting bright red and white uniforms, the same for boys and girls. Our vision was real now. As we began we could not have anticipated the momentous events ahead.

The Rato Bangala grounds. Administration offices are in the red building in front, classrooms in the white building.

While Nepal descended into conflict, and went from monarchy to republic, the school grew rapidly. As agonizing as it was for Rato Bangala's first class to give both the Nepali SLC exam and the Cambridge O-levels, it excelled in both when graduating in 2001, and some of them were admitted to the best universities in Nepal and around the world.

The Rato Bangala curriculum provides opportunities for students to explore the real world. In the third grade market study, for example, children and their teachers spend months studying the ways that food is

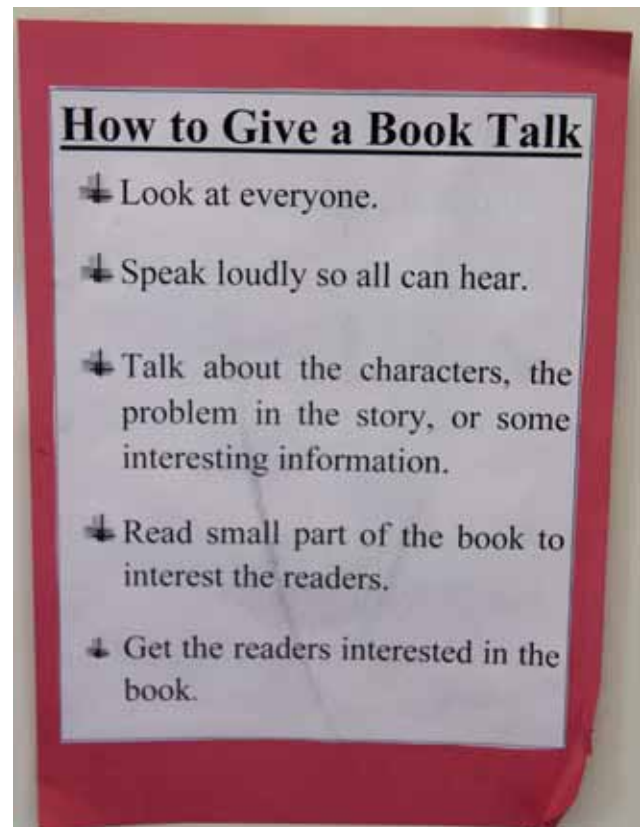

The Rato Bangala Mission.

produced and distributed. Students learn to plant paddy and vegetables, sell produce and food items to the school community. To be successful they must calculate the quantities to be ordered, plan their market stalls, price their merchandise, and master the mathematical skills necessary. The children then decide together how to use the money they've earned as a group, and usually they decide to buy books for underserved schools outside Kathmandu. A program of community service also allows students to work in rural schools, and students volunteer to teach English and Mathematics in underserved rural schools.

At Rato Bangala, teacher training has always been regarded as an absolutely essential component. The personal transformation of teachers is an important step in the transformation of the Nepali education system as a whole. During 22 years, a number of veteran Rato Bangala faculty have established schools of their own, contributing to the gradual growth of child-centered education and quality teacher training in Nepal.

By 2003, Rato Bangala was an established school and yet we felt one good school was not enough to build Nepal's future. So, the school and parents decided to set aside 18% of the tuition fees to enhance the level of

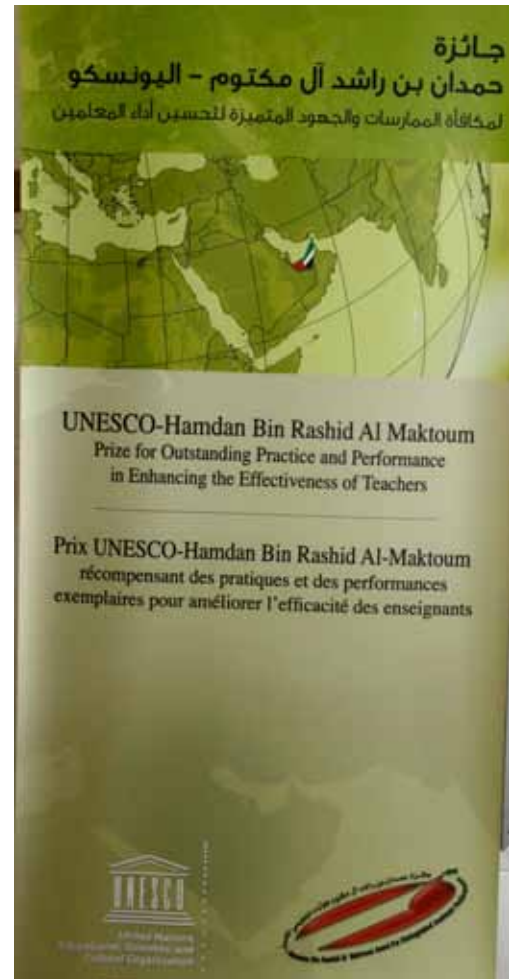
Posters in the classroom inspire the students.

instruction in government schools in remote areas of the country through the Rato Bangala Foundation. This is a completely unique public/private partnership that in the past five years has trained teachers in nearly 1,000 government schools in Dailekh, Gulmi, and other districts. In 2012, the Rato Bangala Foundation was awarded the UNESCO-Hamdan Prize for Education Innovation. In addition, Rato Bangala also has a scholarship program that offers students, mainly girls, from ethnic and religious minorities from across Nepal a chance to study at Rato Bangala. Some 26 students from underserved areas of the country are currently enrolled in the school.

The Rato Bangala School is a model, a prototype, a template for best-practice educational technique and we are willing and eager to share what we do, what we've learned and what we're still learning. www.ratobangala.edu.np

Wall painting on the school grounds.

Photo: Marit Bakke

Nepalsk Dalit kvinne fikk Business for Peace Award

Den 15. mai var en stor dag for nepalske kvinner og for dalitene spesielt. Under et arrangement i Oslo Rådhus ble Business for Peace Award utdelt til Kesha Kumari Damini og fem andre prisvinnere.

Prisvinnerne fra venstre: Sir Richard Branson (UK), Adnan Kassar (Libanon), Kesha Kumari Damini, representant som mottar prisen på vegne av Marilyn Carlson Nelson (USA), Ouided Bouchamaoui (Tunis), Selima Ahmad (Bangladesh).

Prisen utdeles av Business for Peace Foundation, etablert i 2007, til forretningsledere som har demonstrert fordelene med et konstruktivt forhold mellom business og samfunnet. Et slikt samarbeid bidrar til fred og stabilitet, sa Per Leif Saxegaard under seremonien i Oslo. Kesha Kumari fikk prisen for sitt lederskap og suksess med å mobilisere små entreprenører, for det meste kvinner, til å bli selvstendige og overvinne diskriminering.

Kesha Kumari får diplom av Oslos ordfører, Stian Berger Rosland, og statuen av styreleder i Business for Peace Foundation, Per Leif Saxegaard.

Kesha Kumari Damini sammen med Yam Kumari Khatiwada (Joint-Secretary Ministry of Industry) og Nepals ambassadør i Danmark, Mukti Bhatta.

entreprenører støttet av UNDP og den australske regjeringen. Hun lånte 4.000 rupees og kjøpte en symaskin og startet etter hvert Manisha Tailoring and Training Centre i Parbat distriktet. Under den 10-årige konflikten ble hun utsatt for trusler, men fortsatte arbeidet med å lære opp andre kvinner og oppdra døtrene. Hun overtalte også ektemannen til å si opp jobben i India for å hjelpe henne med systuen.

Se også artikkel på www.nepalitimes.com - 16-22 May 2014, #707.

Kesha Kumari har en fantastisk historie. Hun ble født i Baglung for 51 år siden og som ei fattig Dalit jente var hun tredobbelt marginalisert. Hun måtte ta seg av søsknene og hadde ikke tid til å gå på skolen - selv i dag er hun delvis analfabet. Hun giftet seg og ble uglesett i landsbyen for å ha fått seks døtre og ingen sønner. Men både moren og ektemannen oppmuntret henne til å bli aktiv utenfor hjemmet. Livet endret seg da hun deltok på et kurs for mikro-

Et sjal (dhaka) som er laget i en av Kesha Kumaris systuer.

Dagen etter prisutdelingen i Oslo møtte jeg Kesha Kumari. I intervjuet fortalte hun om hvordan hun var blitt involvert i arbeidet for å fremme mikro-entreprenørskap i Nepal og hvorfor dette er så viktig. Intervjuet sto opprinnelig i www.nepalitimes.com / The Brief, Friday, May 23rd, 2014.

“Peace starts at home”

On 15 May, [Kesha Kumari Damini received the Norwegian Business for Peace Award](#) in Oslo. In an interview with Marit Bakke, editor of Hamro Patrika (the Norway-Nepal Association's newsletter), she talked about how she, as a Dalit woman, became a leader and about her devotion to empowering the poor and underprivileged in Nepal.

MB: How was it to become a leader in the Micro Entrepreneurs' movement as President of the National Micro Entrepreneurs Federation of Nepal?

Kesha Kumari Damini: It was challenging because I knew the sincere work and devotion that people had at the local level. All suggested me as chairperson. I have six children, but my mother-in-law and husband gave me positive thinking and support, and encouraged me to work outside home. In 2006, I went to an orientation meeting in Kathmandu. The participants suggested me as the national chairperson – they said I was an honest person and that there was no anger in my face. I felt the pressure to serve, but because I was illiterate I thought it might be difficult to be a leader. And it would be expensive to go from Parbat to Kathmandu for meetings. First I said no, but agreed to be leader for six months. After six months, I started a little group in my VDC, and increasingly felt it my responsibility as a dalit and woman to continue as leader. At that time I did not know to read and write, and used my thumb as signature. Then I started learning the alphabet, beginning with my name. Today, I can almost read.

What is the greatest challenge when you train women in business skills?

The challenge is to change the mindset. It was difficult in the beginning, particularly during the conflict. I went, and still walk, from door to door. It was, and still is, difficult to select people from vulnerable groups (poor, dalits, women) to participate in six months training. They have to choose between training or to receive money, for instance 10.000 rupees, from other organizations.

How do men react when their wife, sister, or daughter begin training and go into business?

They are reluctant. Often after I have spoken to a woman, there can be conflict at home in the evening. Therefore, it is important to talk to the husband first.

What has been the great difference between the conditions before the peace agreement in 2006 and now?

Even today peace is necessary for a good life. But life is better today because women and the families have seen concrete improvements as a result of our training programs. For instance, in my VDC, women learn to make Dhaka for sale. Peace starts at home and spreads to the neighborhood.

What do you wish for the future?

I want to continue the program for the poor, underprivileged, and dalits. But I also have mixed feelings about having received the award. The award itself and the award money gave much media exposure and I received many calls. I could not sleep for 3-4 nights. Society and the underprivileged will expect more and the challenge is to maintain people's respect. I am committed not to tell any lies and be sincere regarding the program. I feel more responsible for contributing to give the poor and dalits, also men, a better life. I have no plan to continue long as a leader. People in the organisation want me to continue, particularly in order to control its money, but also other women can be a leader. Anyway, it is important to think long term. I will always work for poverty reduction – until I die.

Tekst og foto: Marit Bakke

Circus Kathmandu i Norge

I weekenden 20.-22. juni hadde Circus Kathmandu fem forestillinger under Kalvøya Circus Village Festival. Premieren fredag kveld ble møtt med stående applaus fra et imponert og rørt publikum. De var imponert fordi de elleve nepalske ungdommene viste akrobatikk av høyeste klasse på gulvet og i ringer og lange bånd under sirkusteltets tak. De var rørt fordi ungdommene også hadde innslag basert på deres opplevelser som tidligere gatebarn og prostituerte.

Etter forestillingen på Kalvøya, fra venstre: Bijay L, Sheetal, Jamuna, Renu, Lalita, Saraswati, Bijay C, Aman, Anjali, Rajan, Sharmila.

Fra forestillingen.

Circus Kathmandu ble etablert for fire år siden av Freedom Matters, en engelsk veldedig organisasjon, som hadde klart å redde 300 barn fra prostitusjon i India der de var blitt solgt i trafficking og også for å arbeide i tradisjonelle indiske sirkus. Tretten av disse ungdommene mellom 18 og 25 år kom med i Circus Kathmandu der de fikk trygge omgivelser for å utvikle sine akrobatiske og andre ferdigheter. I dag står Circus Kathmandu på egne bein, selv om økonomien er stram.

I 2012-13 oppholdt Ali Williams seg over et år i Katmandu på permsjon fra jobben i England. Ali er grunnleggeren og kreativ direktør for NoFitState Circus, et 28-år gammelt kompani som er internasjonalt berømt for sin innovative virksomhet. I Katmandu kom Ali i kontakt med Circus Kathmandu og så deres potensiale. Hun begynte å trene dem og, ved hjelp av sitt internasjonale nettverk, skaffet hun profesjonelle instruktører fra utlandet, blant annet fra Norge. Den viktigste instruktøren var Felipe Salas fra Columbia. Felipe hadde vært gatebarn fra han var tre år gammel før han ble involvert i Circocolumbia - han visste nøyaktig hva som sto på spill for de nepalske ungdommene.

I fjor hadde Circus Kathmandu sin første forestilling i Pokhara der de også holdt workshops for gatebarn og i fabrikker. En plan om å opptre på Glastonbury Festival i England i fjor måtte avlyses fordi de ikke fikk visum, men denne sommeren reiste de dit etter oppholdet i Norge. I nesten en måned bodde Circus Kathmandu i idrettslagets klubblokale i Hølen i Vestby, syd for Oslo. Der trente de flere timer hver

Shishir Sharma og Ali Williams.

eneste dag, holdt workshops for barna i området og hadde også forestillinger i Porsgrund. Ali Williams ledet treningene med god hjelp av Shishir Sharma som jobber for gruppen i Katmandu på frivillig basis. Det var tydelig at Ali stilte profesjonelle krav til oppvarming og detaljer i forestillingen, hele tiden med en moderlig omsorg. Ungdommene hadde liten lyst til å snakke om egen bakgrunn, så Ali sa kort og godt: "They were trafficked into Indian circus when young, rescued, rehabited, educated, and have now decided to be Circus Artists in their own right."

I Hølen: Under og etter treningen.

Vertene i Norge var Xanti Circus (www.cirkusxanti.no/xanti). Les mer om Circus Kathmandu på www.circuskathmandu.com

Tekst og foto: Marit Bakke

Møter med ICIMOD

I august var en gruppe fra ICIMOD (International Centre for Integrated Mountain Development) i Norge. ICIMOD ble etablert i 1983 og har hovedkontor i Katmandu. Det er den største og viktigste organisasjonen for forskning og konkrete prosjekter om miljøspørsmål og bærekraftig utvikling i Hindu Kush Himalaya regionen med formålet: "To enable sustainable and resilient mountain development for improved and equitable livelihoods through knowledge and regional cooperation" (www.icimod.org). ICIMOD samarbeider med institusjoner i Afghanistan, Bangladesh, Bhutan, India, Kina, Myanmar og Pakistan.

Besøket i Norge, med direktør David Molden i spissen, skjedde etter initiativ av den norske ambassadøren i Nepal, Kjell Tormod Pettersen. Ambassaden ønsker i bidra til økt kontakt mellom norske og nepalske organisasjoner og institusjoner som arbeider med miljø, klima, naturressurser og turisme. Norge-Nepalforeningen er invitert til å samarbeide med ambassaden for å fremme en god og bærekraftig fjellturisme i Nepal, blant annet basert på norske tradisjoner og erfaringer. Vi mente Den Norske Turistforening ville være en svært nyttig kontakt og fikk avtalt et møte der Anne-Mari Planke, leder for friluftsliv i DNT, orienterte David Molden og en kollega om DNTs mange aktiviteter for folk i alle aldre.

Ambassadør Pettersen hadde også tatt initiativet til et seminar i Norad med ICIMOD og deres norske samarbeidspartnerne CICERO, Grid-Arendal og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). Temaet var "Enhancing resilience of mountain communities in the Hindu Kush Himalayas."

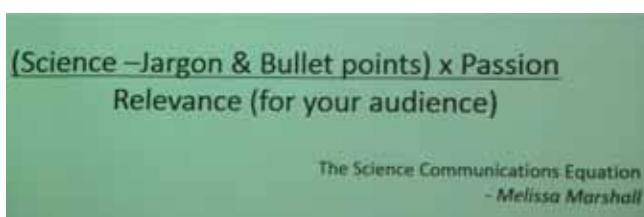
Plukket opp på seminaret: Det er 1466 isbre innsjøer og 24 farlige (dangerous) innsjøer i Nepal.

From left: Eklabya Sharma, David Molden (begge ICIMOD), ambassadør Kjell Tormod Pettersen.

Anne-Mari Planke, DNT orienterer.

Tips for god formidling av forskningsresultater.

Tekst og foto: Marit Bakke

Nepalske steintrapper på Gaustadtoppen

16. august var det stor innvielse av de restaurerte steintrappene like under Gaustadtoppen (1883 m. o. h). Arbeidet begynte i fjor og i år har fire nepalsere i en måneds tid brukt håndkraft og spett for å legge steinhellene på de siste 100 meterne opp til masten på Gaustadtoppen.

Steinene de har arbeidet med er i flere omganger blitt fraktet av et helikopter fra lia nedenfor toppen til der hvor arbeidslederen, Nima Nuru Sherpa, ønsket dem. Dette er Nimas sjette

Nima gir piloten beskjed om hvor steinene skal plasseres.

Fra venstre: Purna Bahadur Magar, Dorjee Sherpa, Bhala Kaji Rai, Nima Nuru Sherpa.

sesong i Norge, den andre for Dorjee og Bhala, og den første for Purna. Alle kommer fra Khunde, en landsby i Khumbu / Everest området. Hvem som drar til Norge varierer fra år til år, slik at flere skal få denne erfaringen og tjene penger. En ukelønn i Norge tilsvarer en årslønn hjemme og pengene fordeles til de som trenger det i landsbyen i Nepal.

De fire siste somrene har Tinn og Vinje kommune samarbeidet om å forbedre stier i Telemark, med støtte fra Direktoratet for naturforvaltning og Telemark fylkeskommune. For endel år siden begynte Geirr Vetti å restaurere steinhus på Vestlandet ved hjelp av nepalesere og siden har han formidlet nepalsk arbeidskraft til prosjekter rundt om i Norge, i årlig 29 personer, blant annet de fire på Gaustadtoppen.

Enda en stein på plass.

Da jeg besøkte karene i midten av juli var det fascinerende og imponerende å se hvordan de med kraft og spett lirket inntil et tonn tunge steiner på plass. Forskjellen mellom de gamle og nye trappene er slående, for ikke å snakke om plassen foran DNT hytta.

Under Gaustadagen 16. august satt flere hundre mennesker i skråningen nedenfor DNT hytta. Det var sang og dans, fylkesmannen Terje Riis-Johansen åpnet offisielt trappa ved å knuse en steinhelle, og til slutt gikk de fire nepaleserne ned de ferdige trappene mens de sang trekker-sangen "Resham Phiriri".

Gamle trapper til venstre, nye til høyre.

Terrassen fyllt med stein og slik den ser ut nå.

Fra Gaustadagen 16. august.

Tekst og foto: Marit Bakke

Heretter kan små og store komme seg trygt opp og ned.

Odd Hoftun er fortsatt aktiv

Odd og Tullis Hoftun utenfor hjemmet i Gjeving.

På Norge-Nepalforeningens jubileumsseminar i 2009 ble biografien om Odd Hoftun lansert – *Kraftverket*, skrevet av Peter Svalheim (se *Hamro Patrika* nr. 5, 2009, side 37-39 og 84-87). For å få vite hvordan Nepal-engasjementet er i dag, besøkte jeg i sommer Odd og Tullis i Gjeving.

Etter at Hoftun ble pensjonist i 1993 har han fungert som seniorrådgiver for Butwal Power Company (BPC), især for å bevare selskapets nepalske eierskap. Han deltar på styremøter i BPC og gir råd når han blir spurt. Hele tiden har det vært viktig å utvikle nepalsk komeptanse og eierskap. Dette er en utfordring fordi India og Kina svært gjerne vil

overta BPC, og de nepalske samarbeidspartnerne fristes av kinesiske penger. Akkurat nå jobber BPC med et kraftselskap ved elva Kabeli i vestlige Nepal.

Når Odd og Tullis Hoftun ser på utviklingen de senere årene virker det som om det er det private som fungerer i Nepal, ikke det offentlige. Nepal Electricity Authority er konkurs og har ikke mot eller mulighet til å følge opp med prisene slik at de kan fungere, sier Odd. Og så er det problemene med oljeforsyningen fra India: Den nepalske staten betaler ikke, leveransene stanser, det blir streik og lange køer, omsider betaler staten og livet går videre en stund. Dessverre har Nepal en lang tradisjon for ikke å slippe til unge i styre og stell. Da Odd og Tullis for snart fire år siden var i Nepal for å feire 10 års jubileet for Kimti kraftverket (Statkraft), syntes de det var flere tiggere i Katmandus gater enn tidligere.

Men tross alt er det positivt at grunnloven og pressefriheten respekteres og at det private næringslivet fungerer, sa Odd og Tullis. Og selv om Nepal nå er en sekulær stat, er det stor vekst i den kristne kirken i Nepal. Da jeg spurte om de hadde vurdert å bli boende i Nepal, svarte Odd med et lunt smil: “Tullis var med meg i Nepal i 30 år, så da var det vel greit at jeg fulgte henne tilbake til Norge.” Det ser ut som de lever et godt liv i Gjeving. Gjennom denne varme sommeren har de hver ettermiddag tatt en dukkert, noe som gjør godt for Tullis vonde hofter. Det er hyggelig at Odd og Tullis fortsatt er medlemmer i NNF.

Tekst og foto: Marit Bakke

Sigmund Kvaløy Setreng er død

Den 27. mai i år døde Sigmund Kvaløy Setreng, nesten 80 år gammel. I Norge-Nepalforeningens første år var Sigmund styremedlem og fulgte senere godt med i foreningens aktiviteter. Det var for langt å reise fra Singsås til Oslo til våre medlemsmøter, men vi var mange som var glade for at han kom til jubileumsseminaret vårt i 2009. Til *Hamro Patrika* nr. 4, 2009 (side 33-36) skrev Sigmund om sitt nære forhold til og engasjement for Nepal – “Sherpaland, mitt annet hjemland.”

Den 20. september 2014 ville Setreng blitt 80 år. Dette markers på Ramme Gård i Hvitsten med lanseringen av boka *Elvetid* der noen av hans tidsskriftartikler og illustrasjoner er samlet for første gang.

Nedenfor bringes utdrag fra Nils Faarlunds omtale av Sigmund Kvaløy Setreng, publisert i siste nummer av friluftsbiladet UTE, nr. 75 (4/2014) Juli/August. www.utemagasinet.no/Magasin/Aksjonist-for-livets-og-naturens-mangfold

Sigmund Kvaløy Setreng får Norge-Nepalforeningens æresbevis i 2009.

Sigmund Kvaløy Setreng (1934 - 2014) Mangfoldig aksjonist for livets og naturens mangfold

Den mangfoldige aksjonisten for livets og naturens mangfold, Sigmund Kvaløy Setreng, døde den 27. mai i en alder av 79 år. Det var bare sviktende helse de senere år som kunne holde ham fra i Gandhis ånd og med hans særegne intensitet å søke konfliktens sentrum i forsvar for fri natur og kamp for meningsfylt arbeid. Når han nå etter sin økofilosofisk-buddhistiske livsorientering har forlatt oss på sin ferd over livets elv til ”den andre bredden”, er det ikke minst opp til oss - friluftslivets venner - å føre hans innsats for livets og naturens mangfold videre.

Til å hanskens med senmodernitetens komplikasjon er Sigmunds gjerninger og tankeverden hjelp, inspirasjon og påtrykk til å samvirke for den frie naturen og fellesskapets beste. Til hans minne og til orientering for de yngre som ikke fikk oppleve Sigmund i rollen som høyt profilert talsmann for og glødende aktør i den økopolitiske motkulturen han var en så betydningsfull medskaper av, fremhever jeg her utvalgte hendelser i hans liv [red.: Mardøla-aksjonen i 1970 og Ekspedisjonen til Tseringma i 1971].

[red.: Utdrag fra Nils Faarlunds omtale av Mardøla-aksjonen 1970]:

Verdens første "ikke-voldsaksjon" til forsvar for fri natur var i gang - en storstilet dugnad av folk fra fjern og nær som holdt det gående (praktisk talt) i en måned i høgfjellet for å avverge at Mardøla-vassdraget med verdens 4. høyeste fossefall skulle bli skamfært av kraftutbygging. Sigmund så muligheten som lå i å ta studentopprørets *sit-ins* til fjells (han hadde gjestet Berkely-universitetet kort tid i forvegen og lært "direkte aksjon"-formen å kjenne der).

[red.: Utdrag fra omtalen av Ferden til Tseringma 1971 – en "anti-ekspedisjon"]:

Ferden til Tseringma 1971 hadde også satt seg fore å gjøre litt gjengjeld for den gjestfriheten og imøtekommenheten vi ble møtt med ved å støtte sherpakulturens ærbødighet overfor storfjellenes iboende verdi. I respekt for guddommenes strålende hvite boliger skal ikke mennesker trække nær toppene (hvitt er symbolet på de livgivende krefter som blir virkeliggjort gjennom smeltevannet fra de store høyder i de varme og tørre somrene). Da vi etter Arnes velprøvde oppskrift skiftevis hadde gjort dagsturer i Tseringmas stup og brukt dagene i våre bærbare studerkammere i store høyder i noen uker, sørget Sigmund for at lamaen samlet landsbyboerne til "allmøte" på plassen foran klosteret. Etter en forsikring om at vi ikke hadde tenkt oss til topps, samlet vi underskrifter - les fingeravtrykk - til en henvendelse til regjeringen i Kathmandu om å stryke Tseringma fra listen over fjell som ekspedisjoner kunne kjøpe seg adgang til. [...]

Når jeg [Nils Faarlund] har brukt så mye plass til å berette om Mardøla-aksjonen og Ferden til Tseringma 1971, er det fordi Sigmunds senere liv etter mitt syn kan forstås som en *jam session*, hvor disse skjellsettende hendelsene ble bestemmende tema og rytme for improvisasjoner i stadig nye engasjement - også i NEI til EU, selve kompleksitetsuhytet. "Jam" er jazzens mestermøte - *an informal gathering of musicians to play improvised or unrehearsed music*. Sigmund ble grepet av jazz under sitt AFS-stipendopphold i USA før han begynte på Eidsvoll landsgymnas i 1953. Han delte musikkglede med mange og fant i denne improviserende kunstformen nøkkelen til utfordring av det meteronomiske, industri-vekstsamfunnet med det panserbrytende mantraet for kompleksitetens kulturer:

It don 't mean a Thing, if it ain 't got that Swing!

Nils Faarlund, veg-gleder i (tinde)friluftsliv, Norges Høgfjellsskole

Kommende arrangementer

Nepali cultural evening

Non-Resident Nepali Association (NRNA) og Norge-Nepalforeningen inviterer til en nepalsk ettermiddag.

Tid: Lørdag 20. september kl. 14.30-18.

Sted: Idrettshøgskolen, Sognsveien 220, Oslo (informasjon om lokale kommer senere)

Program:

Kl. 14.30-15.00 Utstilling om Nepal med nepalske gjenstander

Kl. 15.00-16.15 Forestilling med dans, video, lysbilder

Kl. 16.30-18 Nepalsk middag

Pris: 200 kr per person. **Bindende påmelding sendes senest 17. september til** Nayan Malla på epost: nayanmalla@hotmail.com samtidig med betaling til kontonummer 1503 32 23827. Betalingsmelding: Nepali cultural evening. **NB.** Husk å oppføre betalerens navn.

Vi håper å se mange av våre medlemmer på Nepali cultural evening. Det er hyggelig om du forteller venner og bekjente om arrangementet.

***

Jubileumsmøte i november – klima og miljø

Norge-Nepalforeningen er blitt 30 år. Dette ønsker vi å markere med et kveldsarrangement i Oslo i november – dato og lokale fastsettes senere. Temaet er miljø og klima i Himalaya-regionen. Programmet omfatter blant annet en eller to innledere og visning av filmen ”Bagmati”.

Styret tar gjerne imot forslag til innledere.

Hva har skjedd siden sist?

Arbeidet med den nye grunnloven går sin gang. Den største utfordringen er fortsatt hva slags føderal stat Nepal skal være. Partiene diskuterer bak lukkede dører, men offentlig er alternativene fortsatt: 14 delstater hver basert på én etnisitet og én Madhes, 12 delstater og dobbelt Madhes, syv geografisk baserte provinser. Diskusjonen hemmes av den interne konflikten mellom Baburam Bhattarai og Prachanda i Maoistpartiet, mellom Deuba og Sushil i Congress Party, og mellom Madhav og Oli i CPN(UML). Selv om alle er enige om økt desentralisering, er realiteten at det ikke er økonomisk grunnlag for autonome delstater. Nepal-kjenneren David Seddon mener at diskusjonen om føderalisme stenger for en berettiget diskusjon om hvordan den nye statsformen kan ivareta demokratiske ønsker og minoritetenes legitime rettigheter ([www.nepalitimes.com](http://www.nepalitimes.com/#721), #721, 22-28 August 2014).

Det er kanskje ukjent for mange at Nepal de tre siste årene ikke har hatt en ambassadør i New Dehli og at nepalske flyselskaper ikke har noen indiske destinasjoner. I begynnelsen av august holdt den indisk-nepalske Joint Commission på utenriksministernivå sitt første møte siden 1991. Dette, sammen med at den indiske utenriksministerens kom til Nepal i slutten av juli for å forberede besøket til den nyvalgte indiske statministerens, Narendra Modi, den 3. august, kan være starten på et bedre forhold mellom de to landene. Da lederen av Madhes Samata Party beklaget seg over statens diskriminering, repliserte Modi at de måtte forsøke “to join all regions together.” (www.nepalitimes.com/The Brief, August 7th, 2014).

Nepalske medier er bekymret over regjeringens (Nepali Congress-CPN(UML) koalisjonen) forslag om en Contempt of Court Bill. Loven vil gjøre det forbudt å fornærme dommeres avgjørelser, å motarbeide iverksettelsen av rettsbeslutninger (justice), og å rapportere fra rettsalen om saker uten rettens tillatelse. Overtredelse av bestemmelsene vil medføre inntil et års fengsel.

Den 2. august omkom 145 mennesker, de fleste kvinner og barn, da et ras blokkerte Bhote Kosi og tok med seg landsbyene Jure, Itini og Kaguni. Nesten to uker etter raset sluttet redningsarbeiderne å lete etter omkomne og konsentrerte seg om rehabilitering, lage utløp i innsjøen som truer dalen nedenfor, og få gjenåpnet Kodari hovedveien til Tibet.

Annet nytt:

- Hittil har over 30 personer fulgt en kombinasjon av den øvre og nedre ruten av Great Himalayan Trail. I midten av juli ble amerikanerne John Fiddler, Kathleen Egan og Seth Wolpin de første som gjennomførte Great Himalayan Trail utelukkende langs den øvre ruten (www.nepalitimes.com, #715, 11-17 July 2014).
- I Lajimpat i Katmandu er Social Enterprise Activation Center (S.E.A. Centre) rammen for mange småskala bedrifter som vil sikre fair trade, fremme bærekraftig turisme og gi kvinner opplæring i forskjellige ferdigheter, blant annet søm.
- Den nye Gautam Buddha International Airport i Lumbini gir økte økonomiske muligheter for Tarai og vil fungere som alternativ flyplass hvis det er dårlig vær på Tribhuvan flyplassen i Katmandu.
- To ansatte ved Bal Mandir, et barnehjem i Katmandu, er arrestert for å ha misbrukt noen av barna seksuelt. De skal ha presentert seg som filmstjerner fra Bollywood.
- Nye bøker: Bob Crew. 2014. *Gurkha Warrior. The inside story of the world's toughest regiment*. India: Magna Publishing.

Peter Hodge Prindle. 2014. *Born in Bigutar, Nepal. Socio-economic Relationships of a Brhamin-Bhujel Village, 1971-2001*.

Tekst: Marit Bakke

Barn leker i Bhaktapur. Foto: Marit Bakke